

Środa, 7 lipca 2021 r.

P9_TA(2021)0338

Wpływ morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych na sektor rybołówstwa

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2021 r. w sprawie wpływu morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych na sektor rybołówstwa (2019/2158(INI))

(2022/C 99/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. zatytułowany „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
- uwzględniając unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030 ustanowioną w komunikacie Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowanym „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając zalecenia Komisji z maja 2020 r. dotyczące pozytywnych interakcji między morskimi farmami wiatrowymi a rybołówstwem,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji na temat niebieskiej gospodarki za rok 2020 r. opublikowane dnia 11 czerwca 2020 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 września 2020 r. zatytułowany „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. – Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli” (COM(2020)0562),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 listopada 2020 r. zatytułowany „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” (COM(2020)0741),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych ⁽³⁾,
- uwzględniając porozumienie przyjęte na 21. Konferencji Stron (COP 21) Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (UNFCCC) w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów w kontekście celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030 ⁽⁴⁾,
- uwzględniając usługi mapowania „EMODnet Human Activities Dense Mapping – Service, 2019” oraz „Offshore Renewable Energy Developments – 2018” w ramach systemu zarządzania danymi i informacjami OSPAR,
- uwzględniając opinię Komitetu Doradczego ds. Morza Północnego (NSAC) z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie rozwoju morskich farm wiatrowych i interakcji z rybołówstwem,
- uwzględniają swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 24 czerwca 2021 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

⁽²⁾ Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135.

⁽³⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 9.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0309.

Środa, 7 lipca 2021 r.

- uwzględniając zlecone przez Komisję Rybołówstwa (PECH) badanie z dnia 12 listopada 2020 r. dotyczące wpływu wykorzystania morskiej energii wiatrowej i innych morskich odnawialnych źródeł energii na europejskie rybołówstwo,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa (A9-0184/2021),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z celami Zielonego Ładu UE dąży do osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; mając na uwadze, że Komisja zaproponowała cel polegający na zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r., natomiast Parlament zaapelował o cel polegający na zmniejszeniu emisji tych gazów o 60 % do 2030 r.; mając na uwadze, że energia z morskich źródeł odnawialnych jest jednym z możliwych rozwiązań, które państwa członkowskie mogą wybrać, aby osiągnąć ten cel; mając na uwadze, że energia ta powinna odegrać kluczową rolę w osiągnięciu tego celu dzięki zintegrowanemu podejściu uwzględniającemu trzy filary zrównoważonego rozwoju;
- B. mając na uwadze, że na mocy traktatów Unia Europejska jest odpowiedzialna za zapewnienie bezpieczeństwa dostaw, a państwa członkowskie odpowiadają za określenie struktury swoich dostaw energii i za wybór źródeł energii przy zgodności z celami UE w zakresie neutralności klimatycznej do 2050 r.;
- C. mając na uwadze, że według szacunków Komisji 30 % zapotrzebowania UE na energię elektryczną w 2050 r. będą pokrywać morskie elektrownie wiatrowe, co odpowiada wzrostowi z obecnych 12 GW mocy produkcyjnych morskich elektrowni wiatrowych w UE-27 do wartości docelowej wynoszącej 300 GW w 2050 r.; mając na uwadze, że według szacunków Komisji do 2050 r. zapotrzebowanie to osiągnie 40 GW mocy z energii oceanicznej;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej unijna polityka energetyczna musi zapewniać funkcjonowanie rynku energii i bezpieczeństwo dostaw energii, wspierać efektywność energetyczną i oszczędność energii oraz rozwój odnawialnych form energii, a także wspierać wzajemne połączenia między sieciami energetycznymi; mając na uwadze, że definiowanie koszyka energetycznego państw członkowskich wciąż należy do kompetencji krajowych, w związku z czym te koszyki energetyczne są bardzo zróżnicowane;
- E. mając na uwadze, że ponad 85 % wszystkich morskich wiatrowych mocy produkcyjnych na wodach UE-27 przypada na morza północne (Morze Północne, Morze Bałtyckie i północno-wschodni Atlantyk);
- F. mając na uwadze olbrzymie zróżnicowanie cech geograficznych państw członkowskich i europejskich basenów morskich na całym terytorium UE; mając na uwadze, że obecnie rozwój morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych koncentruje się na Morzu Północnym i Morzu Bałtyckim, gdzie panują bardziej sprzyjające warunki; mając na uwadze, że w przyszłości możliwość lub celowość budowania instalacji pozyskujących energię z odnawialnych źródeł morskich, ich rozbudowy lub zwiększania ich mocy będą również bardzo zróżnicowane w zależności od basenu i państwa członkowskiego;
- G. mając na uwadze, że w umowie o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem uzgodniono, że unijne statki rybackie nadal będą miały wzajemny dostęp do wód Zjednoczonego Królestwa, w związku z czym nadal będą korzystać z europejskiej przestrzeni morskiej, która obecnie obejmuje 110 morskich farm wiatrowych z ponad 5 000 turbin;
- H. mając na uwadze, że dostarczanie energii wiatrowej może być nieregularne i niestabilne ze względu na zmienne warunki pogodowe;
- I. mając na uwadze, że możliwości magazynowania energii wiatrowej są nadal bardzo ograniczone;
- J. mając na uwadze, że w strategii Komisji na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych ważną rolę odgrywają inne morskie odnawialne źródła energii, takie jak technologia fal, pływów i technologia wykorzystująca energię ciepłą, pływające instalacje fotowoltaiczne oraz wykorzystywanie alg do produkcji biopaliw, chociaż takie instalacje jeszcze nie działają na szeroką skalę; mając na uwadze, że mogą się one przyczynić do osiągnięcia neutralności klimatycznej i wiodącej pozycji Europy, a także do stworzenia miejsc pracy; mając na uwadze, że trzeba kontynuować badania i innowacje, gdyż na niektórych obszarach inne źródła morskiej energii odnawialnej mogłyby być obiecujące i bardziej adekwatne, a w mniejszym stopniu wpływałyby na działalność połowową, zasoby rybne i środowisko morskie;

Środa, 7 lipca 2021 r.

- K. mając na uwadze, że średni cykl życia morskich turbin wiatrowych wynosi od 25 do 30 lat; mając na uwadze, że jak dotąd bardzo niewiele turbin zostało wycofanych z eksploatacji, a ich recykling jest nadal bardzo skomplikowany, przy czym recyklingowi poddaje się 85–90 % zdemontowanej turbiny wiatrowej; mając na uwadze, że konieczna jest długoterminowa wizja oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym i podejściu uwzględniającym cały cykl życia, aby ocenić wpływ na inne rodzaje działalności, takie jak rybołówstwo, oraz na lokalne społeczności i ekosystemy po zakończeniu projektu; mając na uwadze, że ekoprojekt oparty na konkretnych materiałach i projekcie infrastruktury może sprzyjać rozwojowi lokalnej różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że metody recyklingu lub utrzymywanie infrastruktury jako sztucznych raf muszą być oceniane na wczesnym etapie opracowywania projektu;
- L. mając na uwadze, że najbardziej racjonalnym pod względem kosztów i przestrzeni sposobem osiągnięcia celu mocy z energii oceanicznej na 2050 r. byłoby wykorzystywanie tej samej przestrzeni morskiej przez różne sektory w różnych celach, przy uwzględnieniu podejścia opartego na obopólnych korzyściach, zgodnie z którym każde działanie czerpie korzyści z innych działań, ponieważ współistnienie działań może być pożyteczne z punktu widzenia środowiska i korzyści społeczno-gospodarczych;
- M. mając na uwadze, że rosnąca rywalizacja między różnymi sposobami użytkowania przestrzeni morskiej często prowadzi do pomijania tradycyjnych sposobów jej wykorzystania mających ewidentną wartość historyczną, kulturową, społeczną i gospodarczą;
- N. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich stanowi, iż państwa członkowskie muszą wziąć pod uwagę interakcje między działaniami i sposobami użytkowania, takimi jak akwakultura, rybołówstwo, instalacje i infrastruktura do produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz kable podmorskie, sprzyjać współistnieniu odnośnych działań i stosować podejście ekosystemowe;
- O. mając na uwadze, że za pomocą krajowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich państwa członkowskie powinny przyczynić się do zrównoważonego rozwoju sektorów energetyki oceanicznej, transportu morskiego, rybołówstwa i akwakultury oraz do zachowania, ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego, w tym odporności na zmianę klimatu; mając na uwadze, że w związku z tym w kontekście prac nad krajowymi planami zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i ich późniejszych zmian państwa członkowskie powinny poświęcać interesom rybołówstwa i akwakultury szczególną uwagę i nie powinny ich marginalizować;
- P. mając na uwadze, że we wniosku Komisji dotyczącym unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności stwierdzono, że „UE będzie priorytetowo traktować rozwiązania takie jak energia oceaniczna, w tym energia wiatrowa, która umożliwi również odnowę zasobów rybnych”, podczas gdy z niedawnego badania opublikowanego przez Dyрекcję Generalną PE ds. Polityki Wewnętrznej⁽⁶⁾ wynika, że „potencjalne korzyści dla rybołówstwa wynikające z instalacji związanych z morskimi odnawialnymi źródłami energii nie są dobrze poznane, a dowody empiryczne nie zostały jeszcze zebrane”;
- Q. mając na uwadze, że Komisja w komunikacie pt. „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” wezwała organy publiczne, by planowały pozyskiwanie energii z morskich źródeł odnawialnych długofalowo i na wczesnym etapie, oceniając jego zrównoważoność środowiskową, społeczną i gospodarczą, zapewniając współistnienie z innymi rodzajami działalności, takimi jak rybołówstwo i akwakultura, oraz dbając o to, by opinia publiczna akceptowała planowane instalacje;
- R. mając na uwadze, że rybołówstwo ma stosunkowo niewielki wpływ na PKB; mając na uwadze, że dla społeczności rybackich w wielu państwach członkowskich ma ono ogromne znaczenie;
- S. mając na uwadze, że około 80 % wszystkich statków rybackich w UE to małe statki, a większość z nich to przedsiębiorstwa rodzinne przekazywane z pokolenia na pokolenie, działające głównie w wodach przybrzeżnych;
- T. mając na uwadze, że kumulacja obecnego i przyszłego rozwoju morskich odnawialnych źródeł energii ma największy wpływ na działalność połowową ukierunkowaną na gatunki denne i skorupiaki;
- U. mając na uwadze, że użytkowanie obszarów morskich do produkcji energii przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju rybołówstwa i innych rodzajów działalności gospodarczej wymaga wspólnego planowania i rygorystycznej oceny skumulowanych skutków, w tym skutków społeczno-gospodarczych;

⁽⁶⁾ Badanie pt. „Wpływ wykorzystywania morskiej energii wiatrowej i innych morskich odnawialnych źródeł energii na europejskie rybołówstwo”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Departament Tematyczny B – Polityka Strukturalna i Polityka Spójności, 12 listopada 2020 r.

Środa, 7 lipca 2021 r.

- V. mając na uwadze, że konieczne są dodatkowe badania nad wpływem morskich farm wiatrowych i innych morskich systemów energii odnawialnej na środowisko morskie i zasoby rybne;
- W. mając na uwadze, że Parlament nalega, by celem klimatycznym Unii na rok 2030 była redukcja emisji gazów cieplarnianych w obrębie całej gospodarki o 60 % w porównaniu z 1990 r.;
- X. mając na uwadze, że trzeba badać unijne zasoby wiatrowe na obszarach morskich i sprzyjać projektom związanym z energią oceaniczną w sposób zgodny z pozostałymi sposobami użytkowania przestrzeni morskiej, przede wszystkim z rybołówstwem, jednocześnie dążąc do synergii i chroniąc różnorodność biologiczną;
- Y. mając na uwadze, że monitorowanie i analiza empiryczna praktyk rybackich przed budową, w trakcie budowy i po zakończeniu budowy morskich farm wiatrowych są ważne dla lepszego zrozumienia wyzwań współistnienia;
- Z. mając na uwadze, że fundamenty instalacji do pozyskiwania energii z morskich źródeł odnawialnych mogłyby przyciągnąć morską faunę i florę i wywołać efekt sztucznej rafy;
- AA. mając na uwadze, że Międzynarodowa Organizacja Hydrograficzna zaleca unikanie działalności połowowej w odległości co najmniej 0,25 mili morskiej (463 metrów) po obu stronach kabla podmorskiego, aby zminimalizować ryzyko;
1. podkreśla potrzebę uniknięcia ewentualnego negatywnego długofalowego oddziaływania morskich turbin wiatrowych na niektóre ekosystemy, zasoby rybne i różnorodność biologiczną, a w konsekwencji na całe rybołówstwo; podkreśla potrzebę podejścia do ich rozwoju w oparciu o cykl życia, począwszy od budowy po eksploatację i wycofanie z eksploatacji, stąd też znaczenie rygorystycznych i szczegółowych badań mających na celu ocenę wpływu już zainstalowanych morskich turbin wiatrowych;
 2. podkreśla, że morskie odnawialne źródła energii powinny być eksploatowane w taki sposób, by stwarzać możliwości dla innych działań poprzez podejście oparte na jednoczesnych korzyściach środowiskowych, społecznych i gospodarczych, co zapewni korzyści rybakom i społecznościom lokalnym;
 3. stwierdza, że energia z morskich źródeł odnawialnych będzie miała zrównoważony charakter wyłącznie pod warunkiem niewywierania niekorzystnego wpływu na środowisko ani na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w szczególności w regionach zależnych od rybołówstwa;
 4. wyraża zaniepokojenie brakiem badań nad wycofywaniem z eksploatacji morskich turbin wiatrowych oraz nad skutkami takiego wycofania dla środowiska;
 5. potwierdza, że decyzje dotyczące krajowego koszyka energetycznego i technologii pozostają w kompetencjach państw członkowskich;
 6. podkreśla, że energia ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczna należą do kluczowych czynników osiągnięcia gospodarki neutralnej pod względem emisji gazów cieplarnianych; podkreśla, że aby osiągnąć cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r., należy odpowiednio zwiększyć moc infrastruktury służącej do wytwarzania energii elektrycznej z morskich źródeł odnawialnych oraz poziom produkcji;
 7. podkreśla znaczny potencjał wodoru odnawialnego, w tym wytwarzanego z wykorzystaniem energii wiatrowej i słonecznej, w dążeniu do osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej;
 8. podkreśla, że pływające farmy wiatrowe mogą być rozmieszczane na głębokich wodach, co rozszerza obszar opłacalnego rozwoju energii wiatrowej, zmniejszając jednocześnie ich widoczność z brzegu; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie, aby wspierały rozwój i komercjalizację zrównoważonej technologii pływających morskich elektrowni wiatrowych, która jeszcze bardziej ograniczy ich wpływ na rybołówstwo;
 9. podkreśla potrzebę zminimalizowania ryzyka związanego z rozwojem morskich farm wiatrowych na dużą skalę, który może zaszkodzić fizycznemu funkcjonowaniu basenów morskich, w szczególności wpłynąć na prądy morskie i powietrzne, co może przyczynić się do mieszania się warstw w słupie wody, a w konsekwencji wpłynąć na obieg składników pokarmowych, powstawanie fal, amplitudy pływów i transport rumowiska, jak również podkreśla potrzebę ścisłego monitorowania tych skutków, gdyż infradźwięki generowane przez obracające się łopaty mogą wypłoszyć ryby i ssaki morskie z okolic morskich farm wiatrowych, a pole elektromagnetyczne wokół podmorskich kabli i hałas podwodny generowany przy wbijaniu pali mogą mieć poważny negatywny wpływ morską faunę i florę, w tym na skorupiaki; podkreśla w związku z tym potrzebę kontynuowania rozwoju i badań nad sposobami unikania i łagodzenia tych negatywnych skutków;

Środa, 7 lipca 2021 r.

10. zauważa, jak istotne znaczenie w przypadku działalności na obszarach morskich ma wdrażanie najlepszych praktyk minimalizowania zakłóceń i łagodzenia wyrządzanych ekosystemom szkód na etapie planowania, eksploatacji i wycofania z eksploatacji;
11. jest zdania, że instalacja jednostek wytwarzających energię z morskich źródeł odnawialnych musi zostać ujęta w strategiach rozwoju i w koncepcji suwerenności energetycznej każdego z państw oraz im odpowiadać, a także musi być zgodna z celami Europejskiego Zielonego Ładu;
12. podkreśla, jak ważne jest uwzględnienie morfologicznych i geograficznych cech obszarów, na których mają być lokowane morskie farmy wiatrowe;
13. jest zdania, że decyzje o instalacji infrastruktury do produkcji energii z morskich źródeł odnawialnych należy podejmować w oparciu o najlepsze naukowe oceny powiązanych skutków i z udziałem wszystkich zainteresowanych stron eksploatujących obszary, które mają zostać zajęte, w szczególności zainteresowanych społeczności rybackich i ich organizacji;
14. podkreśla potrzebę zbadania ewentualnych skutków morskich systemów energii odnawialnej, takich jak efekt sztucznej rafy, dla morskiej fauny i flory oraz dla rybołówstwa, które to skutki mogłyby się ograniczać do fazy operacyjnej, oraz podkreśla konieczność zbadania, w jaki sposób wycofanie z eksploatacji mogłoby zostać przeprowadzone tak, by korzyści nie były jedynie przejściowe; podkreśla, że po wycofaniu z eksploatacji morskich farm wiatrowych tereny te należy pozostawić w stanie umożliwiającym działalność połowową, jeżeli była dozwolona przed budową lub w fazie operacyjnej, oraz zapewniającym ochronę i poszanowanie środowiska;
15. wskazuje na potrzebę wzięcia pod uwagę charakterystyki dna morskiego przy rozmieszczaniu morskich farm wiatrowych, tak aby nie budować infrastruktury w miejscach, w których groziłoby to przeobrażeniem lokalnego siedliska i ekosystemu;
16. proponuje dokonanie oceny współistnienia i integracji morskich farm wiatrowych z morskimi obszarami chronionymi pod względem jasno określonych celów w zakresie ochrony siedlisk i różnorodności biologicznej, w tym celów dotyczących zasobów rybnych; podkreśla, że w odniesieniu do tych morskich obszarach chronionych należy powołać komitety zarządzające, by różne rodzaje działalności mogły lepiej współistnieć, oraz że takie współistnienie musi zatwierdzić odpowiedni właściwy organ odpowiedzialny za morskie obszary chronione;
17. podkreśla, że w miarę możliwości morskie farmy wiatrowe powinny być umieszczane w strefach, w których połowy są niedozwolone, aby zminimalizować negatywny wpływ na sektor rybołówstwa;
18. stwierdza, że morskie farmy wiatrowe mogą mieć wpływ na rybołówstwo z powodu zmiany rozmieszczenia i obfitości gatunków morskich poławianych komercyjnie, a także z powodu zamykania tych obszarów ze względów bezpieczeństwa lub wymuszania zmiany działalności połowowej lub metody połowów, na przykład z aktywnej na pasywną;
19. nalega na nawiązywanie dialogu i współpracy z rybakami na wczesnym etapie procesu; podkreśla konieczność uwzględnienia lokalnych ekosystemów i specyfiki społeczności lokalnej; podkreśla konieczność przyznania rybakom odpowiedniej rekompensaty, jeżeli budowa morskich farm wiatrowych będzie miała wpływ na ich działalność;
20. odnotowuje, że w komunikacie Komisji w sprawie strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 stwierdzono, że „UE będzie priorytetowo traktować rozwiązania takie jak energia oceaniczna, w tym energia wiatrowa, która umożliwi również odnowę zasobów rybnych” oraz że rozważa się możliwość współistnienia morskich farm wiatrowych z obszarami chronionymi;
21. podkreśla, że środowiskowy, społeczny i ekonomiczny wpływ morskich farm wiatrowych zależy od lokalnych warunków, ekosystemów i działalności człowieka oraz że współpraca zainteresowanych stron przy projektowaniu i wdrażaniu morskich farm wiatrowych oraz przy zarządzaniu nimi jest kluczem do rozwiązania kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
22. zauważa, że biorąc pod uwagę względnie niewielką odległość jednostek produkujących energię z morskich źródeł odnawialnych od wybrzeża, skutki ich instalacji mogą w głównej mierze dotknąć sektor rybołówstwa przybrzeżnego i łodziowego na małą skalę;
23. podkreśla, że przemieszczenie działalności rybackiej dotknie w szczególności rybaków parających się łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym, ponieważ mogą oni nie być zdolni do przeniesienia się na bardziej odległe od brzegu łowiska lub do zmiany metody połowów, w szczególności gdy morskie farmy wiatrowe będą zlokalizowane na wodach terytorialnych (do 12 mil morskich od brzegu); domaga się przyznawania odpowiedniej rekompensaty, jeśli nie będzie innego rozwiązania;

Środa, 7 lipca 2021 r.

24. podkreśla konieczność ułatwienia dostępu do ubezpieczenia dla statków rybackich połowiących w strefach farm wiatrowych lub przepływających przez nie, ponieważ obecnie jest ono bardzo problematyczne ze względu na niewystarczające kwoty odszkodowania oferowane przez polisy ubezpieczeniowe;

25. zwraca uwagę, że wszelkie ograniczenia dostępu do tradycyjnych łowisk mają bezpośredni wpływ na źródła utrzymania rybaków w różnych nadbrzeżnych państwach członkowskich UE i na zależne od rybołówstwa miejsca pracy na lądzie; podkreśla w związku z tym, że w razie potrzeby, jeśli nie będzie innego rozwiązania, trzeba będzie przyznawać odpowiednią rekompensatę; ponadto zwraca uwagę, że ograniczenia dostępu mogą zagrażać odpowiedzialnemu i zrównoważonemu zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego;

26. wzywa państwa członkowskie do wyznaczenia zgodnie z przepisami dotyczącymi planowania przestrzennego obszarów morskich konkretnych historycznych i tradycyjnych łowisk lokalnych rybaków jako obszarów, które mają pozostać wolne od morskich odnawialnych źródeł energii;

27. podkreśla, że analiza nakładania się interesów morskich odnawialnych źródeł energii i rybołówstwa wskazuje na gwałtowny wzrost prawdopodobieństwa konfliktu przestrzennego w europejskich basenach morskich w nadchodzących latach; podkreśla w tym kontekście potrzebę planowania przestrzennego na wczesnym etapie – dotyczącego zarówno lokalizacji, jak i układu morskich farm wiatrowych – w którym będą uczestniczyć wszystkie zainteresowane strony; wzywa do ustanowienia faktycznego uczestnictwa, dialogu i sieci na wczesnym etapie w celu ograniczenia i uniknięcia konfliktów;

28. podkreśla, że istnieje już kilka przykładów współpracy polegającej na (aktywnym lub pasywnym) rybołówstwie w strefach morskich farm wiatrowych; podkreśla, że podejście kooperacyjne oparte na wspólnym projektowaniu rozmieszczenia morskich farm wiatrowych tak, by połączyć je z innymi rodzajami użytkowania, może zmniejszyć potencjalny wpływ na rybołówstwo, wzmocnić relacje między odnośnymi sektorami i umożliwić korzystną współpracę między nimi;

29. dostrzega potencjał akwakultury i uprawy alg oraz rybołówstwa pasywnego w obrębie morskich farm wiatrowych; podkreśla jednak, że konieczne są dalsze badania w celu oceny ich wpływu na środowisko i potencjału gospodarczego;

30. wyraża zaniepokojenie faktem, że niezależnie od zakazów i ograniczeń działalności połowowej rybacy często unikają połowów w strefach morskich farm wiatrowych, nawet gdy dostęp do nich jest dozwolony, ze względu na ryzyko przypadkowego uszkodzenia, zahaczenia narzędziami połowowymi i ich utraty, oraz że w rezultacie obawy przed potencjalnym narażeniem na pociągnięcie do odpowiedzialności utrudniają współistnienie;

31. podkreśla, że koszyki energetyczne regionów najbardziej oddalonych i wysp są w dużym stopniu uzależnione od importu paliw kopalnych pomimo lokalnych uwarunkowań, które sprzyjają rozwojowi odnawialnych źródeł energii; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi i przeznaczenia specjalnych środków finansowych na rozwój morskich odnawialnych źródeł energii na tych terytoriach, aby zminimalizować zależność od paliw kopalnych;

32. dostrzega potencjał pływających urządzeń wiatrowych na morzu, które oferują możliwość instalacji w strefach wód głębokich i w większej odległości od linii brzegowej przy mniejszym oddziaływaniu na krajobraz i mniejszym potencjalnym nakładaniu się ich stref na obszary połowowe;

33. podkreśla, że wycofywanie z eksploatacji morskich turbin wiatrowych nie może powodować trwałych skutków dla środowiska ani stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa statków rybackich ze względu na infrastrukturę pozostałą pod dnem morskim; zwraca ponadto uwagę, że należy dopracować metody recyklingu w celu zmniejszenia oddziaływania na środowisko; uważa, że trzeba dopilnować, by morskie farmy wiatrowe były budowane tylko pod warunkiem, że zastosowane zostanie zintegrowane podejście do procesów cyklu życia morskich turbin wiatrowych, co oznacza, że od samego początku będzie wiadome, jak morskie turbiny wiatrowe mają być projektowane, konstruowane, wykorzystywane, wycofywane z eksploatacji i poddawane recyklingowi w zrównoważony sposób; podkreśla ponadto, że strategie likwidacyjne przewidujące alternatywne sposoby przyszłego wykorzystania instalacji lub usunięcia konstrukcji muszą być od samego początku ujęte w projektach i planach instalacji oraz że długofalowy zrównoważony wpływ musi zostać uznany za zgodny z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym;

34. wzywa do stworzenia międzynarodowej normy, która określi sposób wycofywania turbin z eksploatacji oraz kompleksowo obejmie zasady i przepisy dotyczące wycofywania z eksploatacji, a jednocześnie będzie zgodna z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym;

Środa, 7 lipca 2021 r.

35. podkreśla, że należy wprowadzić rozwiązania finansowe pokrywające długoterminowe ryzyko wynikające z opuszczonej infrastruktury morskiej, która mogłaby zostać zdemontowana, aby umożliwić bezpieczny powrót do połowów;
36. podkreśla, że wszelka infrastruktura pod dnem morskim pozostawiona na miejscu powinna podlegać odpowiedniemu monitorowaniu;
37. podkreśla, że w najnowszych badaniach empirycznych brakuje ocen skutków gospodarczych, społeczno-gospodarczych i społeczno-kulturowych morskich odnawialnych źródeł energii dla rybołówstwa; w związku z tym wzywa Komisję do przeprowadzenia poza oceną oddziaływania na środowisko dalszych badań, aby oszacować ewentualne skutki gospodarcze i społeczne inwestycji w morskie odnawialne źródła energii dla rybołówstwa oraz ustalić odpowiednie sposoby przezwyciężenia tych negatywnych skutków;
38. podkreśla, że potrzebne są znormalizowane programy monitorowania i ujednoczenie danych dotyczących nakładu połowowego, które umożliwią łączną ocenę oddziaływania na środowisko oraz skutków społeczno-gospodarczych i ekologicznych ekspansji morskich odnawialnych źródeł energii, a także że należy zwiększyć zgodność i porównywalność danych;
39. proponuje, by państwa członkowskie działały w większej koordynacji w dziedzinie badań nad morskimi farmami wiatrowymi w celu ułatwienia gromadzenia i wymiany wyników badań i danych, a także wymiany najlepszych praktyk; przypomina, że morska energia wiatrowa jest jedną z najbardziej zaawansowanych technologii, lecz że inne systemy energii odnawialnej mogłyby być obiecujące, a w pewnych przypadkach bardziej odpowiednie na niektórych obszarach, gdzie prowadzi się działalność połowową, a zatem mogłyby mniej szkodliwie wpływać na aspekty gospodarcze, społeczne i środowiskowe; podkreśla w związku z tym, że trzeba zwiększyć inwestycje w badania i rozwój;
40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do poprawy współpracy transgranicznej w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich, w tym współpracy ze Zjednoczonym Królestwem, które jest największym producentem morskiej energii wiatrowej w Europie, w celu znalezienia rozwiązań wspólnych problemów, zintegrowania połączeń elektroenergetycznych i wykorzystania najlepszych praktyk;
41. stwierdza, że planowanie przestrzenne obszarów morskich musi odgrywać kluczową rolę, polegającą na wyróżnianiu każdego obszaru morskiego na podstawie jego charakterystyki i kłaść większy nacisk na ocenę opcji współistnienia i różnorodnego użytku z morskich farm wiatrowych, co ma istotne znaczenie dla osiągnięcia obopólnie korzystnej sytuacji dla zrównoważonego rybołówstwa, akwakultury i sektora energii morskiej, w tym skutecznego udziału rybołówstwa w procesie decyzyjnym – w przeciwieństwie do zbyt mglistych pojęć takich jak „konsultacje” i „obserwatorzy” – wypełniania podjętych zobowiązań i wcześniejszego rozwiązywania konfliktów dotyczących użytkowania;
42. wzywa państwa członkowskie, jako organy odpowiedzialne za zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich, by w kontekście prac nad krajowymi planami zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i ich późniejszych zmian uwzględniały konieczność zadbania o to, aby uniknąć negatywnego wpływu turbin wiatrowych na rybołówstwo, a w tym celu by rozmieszczać je z dala od łowisk;
43. sprzyja stosowaniu podejścia ekosystemowego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich, by stworzyć systemowe ramy dla zrozumienia ekosystemów morskich i zarządzania nimi oraz ich interakcji z działalnością społeczno-gospodarczą;
44. podkreśla znaczenie społecznościowych systemów produkcji energii, które umożliwiają społecznościom i spółdzielniom z obszarów nadbrzeżnych, w tym rybakom, wytwarzanie własnej energii elektrycznej i reinwestowanie zysków z korzyścią dla społeczności;
45. podkreśla, że morskie farmy wiatrowe powinny być budowane tylko wtedy, gdy zagwarantuje się wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz negatywnych skutków gospodarczych, społeczno-gospodarczych, społeczno-kulturowych i ekologicznych dla rybaków i akwakulturyistów zgodnie z celami niebieskiej gospodarki i Europejskiego Zielonego Ładu;
46. wzywa państwa członkowskie do uwzględniania wpływu pozyskiwania energii z morskich źródeł odnawialnych na ekosystem morski i rybołówstwo przy określaniu swojego koszyka energetycznego;
47. wzywa państwa członkowskie, by kontynuowały również prace nad rozwojem i korzystaniem z innych rodzajów odnawialnych źródeł energii;

Środa, 7 lipca 2021 r.

48. wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny skutków w celu zbadania spodziewanego wpływu gospodarczego, społecznego i środowiskowego budowy morskich instalacji wiatrowych na obszarach, na których mogą one kolidować zarówno z rybołówstwem, jak i z trwałością morskiej fauny i flory;
 49. podkreśla, że współpraca między sektorami operującymi w środowisku morskim i w obrębie gospodarki morskiej będzie również siłą napędową sprawiedliwej transformacji; wzywa Komisję do dokonania oceny inicjatyw aktywizujących lokalne gospodarki i działalność gospodarczą na morzu oraz do uzyskania synergii między sektorami, na której będzie się mogła oprzeć odbudowa gospodarcza dostosowana do przyszłych wyzwań;
 50. podkreśla, że istnieją już przykłady współistnienia sektora rybołówstwa i sektora morskiej energii wiatrowej oraz że doświadczenia te należy wykorzystać do wskazania i wymiany najlepszych dostępnych praktyk w odniesieniu do całego cyklu życia infrastruktury morskiej;
 51. podkreśla, że zainteresowane strony powinny mieć prawo do uczestnictwa i do zabierania głosu przy planowaniu przestrzennym obszarów morskich;
 52. podkreśla, że równoprawne, skuteczne i stałe zaangażowanie zainteresowanych stron na wczesnym etapie i konsultacje z nimi, zwłaszcza z rybakami i akwakulturystami, opracowanie przejrzystych wytycznych i wypłata rekompensat mogłyby złagodzić potencjalny konflikt i stworzyć równe warunki działania dla rybołówstwa i morskich odnawialnych źródeł energii;
 53. wzywa UE do promowania i wspierania morskich farm wiatrowych w jej działaniach zewnętrznych, w szczególności w odniesieniu do państw trzecich, w których dostęp do energii pozostaje nierówny i ograniczony, zgodnie z celami Zielonego Ładu;
 54. podkreśla, że zgodnie z art. 191 ust. 2 TFUE zasada ostrożności powinna mieć zastosowanie, jeżeli konieczne jest podjęcie decyzji przed uzyskaniem wymaganej wiedzy lub informacji;
 55. zauważa, że mogą być konieczne dalsze środki na szczeblu UE, włącznie z przepisami, gdyż są dowody na to, że planowanie przestrzenne obszarów morskich przez państwa członkowskie nie gwarantuje sprawiedliwego uwzględnienia w nim rybołówstwa i, w stosownych przypadkach, rekompensat dla rybaków;
 56. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zagwarantowały sprawiedliwe uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich rybołówstwa, zrównoważonej kontynuacji działalności połowowej oraz uzasadnionych interesów rybaków, zbieraczy skorupiaków i akwakulturystów;
 57. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
-